Sopimus kirjallisuuden / kuvituksen käytöstä kirjastojen digitaalisissa kanavissa

1. Sopimuksen osapuolet ja yhteyshenkilöt

Sopimuksen osapuolet ovat tekijänoikeusjärjestö Kopiosto ry (Y-tunnus: 0414755-2) / Sanasto ry (Y-tunnus: 1981169-8), jäljempänä tekijänoikeusjärjestö.

ja

_____ kaupunki/kunta (Y-tunnus:_____), jäljempänä kaupunki/kunta.

2. Yhteyshenkilöt ja laskutustiedot

Yhteyshenkilö tekijänoikeusjärjestössä: Nimi. Puhelin: 111 111, sähköposti:

Yhteyshenkilö kaupungissa/kunnassa: Nimi. Puhelin: 111 111, sähköposti:

Kaupungin/kunnan laskutustiedot:

3. Taustaa

Suomen Kuntaliitto ry on yhdessä tekijänoikeusjärjestöjen Kopiosto ry:n ja Sanasto ry:n (jäljempänä yhteisesti myös tekijänoikeusjärjestöt) kanssa laatinut suositussopimuksen (jäljempänä sopimus) kirjallisuuden ja kuvituksen käytöstä kaupunkien/kuntien kirjastojen ja näiden yhteenliittymien digitaalisissa kanavissa.

Sopimuksen tarkoituksena on selkiyttää, parantaa ja laajentaa kirjastojen ja näiden yhteenliittymien mahdollisuuksia kirjallisuuden ja kuvituksen käyttöön erilaisissa digitaalisissa kanavissa.

4. Sopimuksen perusteella myönnettävät käyttöoikeudet

Sopimuksen solmineen kaupungin/kunnan yleisellä kirjastolla on oikeus valmistaa kappaleita kokoelmassaan olevaan julkaisuun sisältyvästä kirjallisuudesta ja/tai kuvituksesta, sekä välittää digitaalisesti valmistamansa kappaleen yleisön saataville sovellettavien lupaehtojen sallimalla tavalla ja laajuudessa niiden toteuttaessa lain yleisistä kirjastoista (1492/2016) 6, 8 ja 9 §:ien mukaisia tehtäviä.

Tämän sopimuksen mukaan kunnalle myönnettäviä oikeuksia sovelletaan yhtäläisesti myös ns. kirjastokimppaan (kuntien vapaaehtoinen yhteistyö

kirjastotoiminnassa), sekä alueellisen kehittämistehtävän mukaiseen toimintaan silloin, kun kaikki ao. kirjastokimpan tai alueellisen kehittämistehtävän alueen kunnat ovat solmineet tämän sopimuksen.

Luvan sisältämät käyttötarkoitukset ja -oikeudet on tarkemmin määritelty tekijänoikeusjärjestöjen lupaehdoissa (Liite 1). Kaupungin/kunnan tulee toimittaa lupaehdot kirjastojensa henkilökunnan tietoon.

Kirjalliseen julkaisuun sisältyvän kuvituksen tai julkaisun kansikuvan käytöstä on sovittava erikseen Kopiosto ry:n kanssa suositussopimuksen mukaisesti tai suoraan oikeudenhaltijoiden kanssa.

tai

Kirjallisen teoksen tekstin ja sen osien käytöstä on sovittava erikseen Sanasto ry:n kanssa suositussopimuksen mukaisesti tai suoraan oikeudenhaltijoiden kanssa.

Mikäli kaupunki/kunta haluaa käyttää sekä kuvitusta että tekstiä, tulee sen solmia sopimus sekä Kopiosto ry:n että Sanasto ry:n kanssa tai suoraan oikeudenhaltijoiden kanssa.

5. Tekijänoikeuksien käyttökorvaus ja maksuehdot

Tämän sopimuksen mukainen tekijänoikeuksien käyttökorvaus perustuu kaupungin/kunnan asukasmäärään.

Sopimuksen mukainen käyttökorvaus on Kopiosto ry:n osalta 3 senttiä kaupungin/kunnan asukasta kohden per vuosi, kuitenkin niin, että minimilaskutusraja on 30 euroa per vuosi. Korvauksiin lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero.

tai

Sopimuksen mukainen käyttökorvaus on Sanasto ry:n osalta 5 senttiä kaupungin/kunnan asukasta kohden per vuosi, kuitenkin niin, että minimilaskutusraja on 30 euroa per vuosi. Korvauksiin lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero.

Edellä mainitut sopimushinnat ovat kiinteät kolme vuotta (vuodet 2025-2027), jonka jälkeen Kopiosto ry / Sanasto ry voi esittää hinnankorotuksia perustuen todelliseen ja todennettuun kustannustason nousuun. Mikäli osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen hinnan muutoksesta, tekijäoikeusjärjestöllä ja kaupungilla/kunnalla on oikeus irtisanoa sopimus noudattamalla 6 kuukauden irtisanomisaikaa. Ennen kuin hinnankorotuksista on päästy sopimukseen, sovelletaan aiemmin voimassa olleita hintoja. Jommankumman irtisanoessa

sopimuksen hinnankorotuksesta johtuen, irtisanomisaikana sopimushintoina käytetään aiemmin voimassa olleita sopimushintoja.

Mikäli kaupunki/kunta haluaa liittyä tähän sopimukseen kesken vuoden, lasketaan käyttökorvaus suhteutettuna vuoden jäljellä oleviin kvartaaleihin. Kesken vuotta hankittu lupa kattaa ainoastaan sopimuksen solmimisen jälkeisen käytön, eikä sillä voida korvata korvausvuonna mahdollisesti tapahtunutta aiempaa käyttöä.

Tekijänoikeusjärjestöt laskuttavat käyttökorvaukset kaupungeilta ja kunnilta kunkin kalenterivuoden huhtikuussa laskutusvuotta edeltävän kalenterivuoden (per 31.12) väestötietojen perusteella. Korvauksen laskuttamisessa sovellettava kaupungin/kunnan asukasluku on viimeisin Tilastokeskuksen tai muun virallisen tilastoviranomaisen vahvistama kunnan asukasluku.

Korvaus maksetaan laskun mukaisesti eräpäivään mennessä. Maksuehto on kuitenkin vähintään 30 päivää laskun päiväyksestä. Viivästyskorko määräytyy Korkolain (20.8.1982/633) 4 a §n mukaisesti.

Kaupunki/ kunta valtuuttaa Suomen Kuntaliitto ry:n neuvottelemaan tekijänoikeusjärjestöjen kanssa mahdollisista myöhemmistä hinnantarkistuksista.

6. Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

Toistaiseksi voimassa oleva sopimus on mahdollista irtisanoa päättymään aina kuluvan sopimusvuoden loppuun. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti viimeistään kuluvan sopimusvuoden lokakuun loppuun mennessä.

7. Sopimusasiakirjat ja pätevyysjärjestys

Osapuolten välinen sopimus koostuu tästä sopimuksesta sekä tekijänoikeusjärjestöjen lupaehdoista. Jos sopimusasiakirjat ovat sisällöltään ristiriitaisia, sovelletaan ensisijaisesti tätä sopimusta, ja sen jälkeen tekijänoikeusjärjestöjen lupaehtoja.

8. Erimielisyyksien ratkominen

Tähän sopimukseen sovelletaan ja sitä tulkitaan Suomen lainsäädännön mukaisesti. Tähän sopimukseen ei kuitenkaan sovelleta Suomen lain lainvalintasäännöksiä.

Tätä sopimusta koskevat ja siitä johtuvat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Mikäli kiistakysymys ei ratkea neuvotteluin, sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiiriin sen solminut kaupunki/kunta kuuluu.

9. Sopimuksen muuttaminen

Ainoastaan yhteisymmärryksessä kirjallisesti tehdyt ja osapuolten allekirjoituksellaan vahvistamat sopimuksen muutokset taikka lisäykset sitovat osapuolia. Mikäli muutos on suoraa seurausta lainsäädännön tai viranomaismääräysten muutoksesta, huomioidaan se ilman yllä kirjattua muutosmenettelyä sopimuksessa.

10. Allekirjoitukset

Tämä sopimus on allekirjoitettu sähköisesti Visma Sign -palvelulla.

Tekijänoikeusjärjestö Kaupunki/Kunta

Liite 1 Kuvituksen käyttö kirjaston toiminnassa, Kopioston lupaehdot, 1.9.2024
https://kopiosto.fi/wp-content/uploads/2021/02/Lupaehdot-kirjastojen-verkkolupa.pdf

TAI Kirjallisuuden käyttö kirjastoissa, Sanaston lupaehdot, 1.9.2024
https://www.sanasto.fi/wp-content/uploads/2024/08/Kirjastojen-verkkolupa-lupaehdot-1.9.2024-alkaen.pdf

Lupa kirjallisuuden käyttöön verkossa ja videotallenteilla

Lupaehdot

Tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry:n yleiselle kirjastolle myöntämä lupa kirjaston kokoelmassa olevien kirjallisten teosten käyttöön kirjaston toiminnassa niiden toteuttaessa yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 6, 8 ja 9 §:n mukaisia tehtäviä jäljempänä olevin ehdoin.

1. Sallittu käyttötarkoitus ja määritelmät

Tällä luvalla kirjasto saa valmistaa kappaleita kokoelmissaan olevista kirjallisista teoksista ja välittää valmistamansa kappaleen yleisön saataville jäljempänä olevin ehdoin.

Julkaisulla tarkoitetaan kirjaston kokoelmaan sisältyvää kirjamuotoista julkaisua, joka sisältää kirjallisen teoksen tai teoksia. Tässä luvassa julkaisulla ei tarkoiteta sanoma- ja aikakauslehtiä eikä lisenssillä hankittujen palveluiden sisältämiä teoksia.

Kappaleen valmistamisella tarkoitetaan jäljentämällä, kopioimalla, skannaamalla, valokuvaamalla, videoimalla, tallentamalla tai muulla tavalla tapahtuvaa kopion valmistamista kirjallisesta teoksesta.

Kirjallisuuden tekijä tarkoittaa kirjailijaa tai kirjallisuuden kääntäjää.
Teoksella tarkoitetaan tekijänoikeussuojan alaista kirjallisuuden alan tekstimuotoista sisältöä,

kirjallista julkaisua tai sen osaa.

Videotallenteella tarkoitetaan yleisen kirjaston kirjallisesta julkaisusta tai sen osasta lukemalla valmistamaa kuvatallennetta, joka sisältää tai johon tallennetaan julkaisuun sisältyviä kirjallisia teoksia.

Välittämisellä tarkoitetaan kirjaston valmistaman kopion tai videotallenteen jakamista, julkaisemista tai tallentamista siten, että se on yleisön saatavilla tämän luvan sallimilla tavoilla.

Yleisellä kirjastolla tarkoitetaan yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) mukaista kunnan kirjastolaitosta.

2. Kirjallisuuden käyttö kirjaston verkkosivuilla tai kirjaston ylläpitämissä sosiaalisen median kanavissa

Kirjasto saa valmistaa kokoelmissaan olevaan julkaisuun sisältyvästä yksittäisestä runosta tai teoksesta otetusta tekstikatkelmasta kappaleita tekstin muodossa ja saattaa kappaleet yleisön saataville kirjaston hallinnoimalla verkkosivulla tai kirjaston ylläpitämässä sosiaalisen median kanavassa.

Käyttölupa kattaa enintään 4 000 merkkiä pitkän tekstikatkelman käytön.

Käyttölupa koskee runojen ja tekstikatkelmien käyttämistä yksittäisluonteisesti. Käyttöluvan nojalla yleisellä kirjastolla ei ole oikeutta luoda useista runoista tai tekstikatkelmista koostuvaa kokoelmaa tai kokoomajulkaisua.

Käyttöluvan nojalla yksittäinen runo tai tekstikatkelma saa olla yleisön saatavilla niin kauan kuin kirjastolla on voimassa oleva sopimus Sanaston kanssa. Luvan voimassaolon päättyessä tämän luvan nojalla valmistetut kappaleet tulee poistaa yleisön saatavilta, eikä niitä saa käyttää ilman erillistä sopimusta tai lupaa.

3. Kirjaston valmistamat videotallenteet ja suoratoistotapahtumat (livestriimaus)

Kirjasto saa taltioida kappaleita kokoelmissaan olevista kirjallisista teoksista osaksi lukutuokio-, kirjavinkkaus-, kirjailijahaastattelu- tai vastaavaa videotallennetta. Kirjasto saa välittää näin valmistetut videotallenteet yleisölle suoratoistotekniikalla (striimaus) kirjaston hallinnoimalla verkkosivulla ja kirjastojen ylläpitämässä sosiaalisen median kanavassa. Videotallenteen saa myös linkittää upottamalla kirjaston hallinnoimalta sosiaalisen median kanavalta kirjaston hallinnoimalle verkkosivulle.

Kirjaston valmistamaa videotallennetta, jolle on luettu kirjallinen teos kokonaisuudessaan, ei ole sallittua tallentaa verkkoon pysyvästi yleisön saataville (on demand -saatavuus). Jos tällainen tallenne halutaan säilyttää yleisön saatavilla pysyvästi, tulee tästä sopia erikseen.

Mikäli videotallenne ei sisällä kokonaista kirjallista teosta, vaan pääosin lyhyitä katkelmia teoksesta ja kirjallisuuden esittäminen ei ole videotallenteella pääasiallisena tarkoituksena (kirjavinkkausvideot ja kirjailijahaastattelut), videotallenne saa olla yleisön saatavilla niin kauan kuin kirjastolla on voimassa oleva sopimus Sanaston kanssa. Luvan voimassaolon päättyessä tämän luvan nojalla valmistetut videotallenteet tulee poistaa yleisön saatavilta, eikä niitä saa käyttää ilman erillistä sopimusta tai lupaa.

Kirjallisten teosten osalta kappaleen valmistaminen tulee tapahtua lukemalla teos videotallenteelle kirjaston henkilökunnan tuotantona tai tuotantona, josta kirjasto vastaa. Tämä lupa ei koske kunnan ulkopuolisen tahon kanssa yhteistyössä tehtyjä tai yhteistuotantoisia videoita tai tapahtumia lukuun ottamatta sitä hyvinvointialuetta, johon kaupunki tai kunta kuuluu.

Videotallenteeseen voi taltioida tekstiä useammasta kirjallisesta teoksesta.

Videotallenteeseen saadaan liittää myös luetun kirjallisen teoksen sisältö tekstityksenä, mikäli se on tarpeen digitaalisten palveluiden tarjoamisesta annetun lain (306/2019) vaatimusten täyttämiseksi.

Videotallenteessa tulee mainita ja merkitä teoksen tekijätiedot tekijänoikeuslain edellyttämällä tavalla hyvän tavan mukaisesti.

Käyttäjä saa katsoa videotallenteita julkaisukanavien kautta henkilökohtaisessa tarkoituksessa. Käyttäjä ei saa ladata tai tallentaa videotallenteita palvelusta.

4. Muut käyttöehdot

Tämän luvan mukainen käyttöoikeus kattaa ainoastaan kirjaston oman, käyttäjilleen suunnatun, ei-kaupallisen, maksuttoman käytön ja toiminnan.

Tekijä- ja teostiedot

Käytettäessä kirjallisuutta näiden lupaehtojen mukaisesti tulee tekijä- ja teostiedot mainita tekijänoikeuslain edellyttämällä tavalla hyvän tavan mukaisesti.

Teoksen muuntelu

Käyttöluvan nojalla kirjasto ei saa oikeutta teoksen muuntelemiseen tai saattamiseen toiseen taidelajiin.

Kirjaston myöntämät käyttöoikeudet

Kirjastolla ei ole oikeutta antaa käyttöoikeuksia tämän sopimuksen nojalla valmistettuihin kirjallisen teoksen kappaleisiin esimerkiksi liittämällä niihin Creative Commons -lisenssiä.

Tallentaessaan luvan kohteena olevia kirjallisten teosten kappaleita hallinnoimilleen verkkosivuille kirjaston tulee käyttää riittävän tehokkaita teknisiä toimenpiteitä, joilla voidaan estää tällä luvalla kopioitujen kirjallisten teosten kappaleiden linkittäminen kehyslinkitystekniikalla toiseen palveluun ja verkkosivuille.

Kirjojen sisältämän kuvituksen käyttö

Kirjalliseen julkaisuun sisältyvän kuvituksen tai julkaisun kansikuvan käytöstä on sovittava erikseen Kopioston tai oikeudenhaltijan kanssa.

Teoksen vapaa käyttöoikeus

Kirjasto ei tarvitse Sanaston lupaa teoksen käyttöön, jos teoksen suoja-aika on päättynyt tai teoksen tai sen osan käyttö on sallittua tekijänoikeuslain rajoituksen perusteella.

Tekijävierailut yleisissä kirjastoissa

Käyttölupa ei kata kirjallisuuden tekijän esiintymispalkkiota ja työajan korvaamista tekijän vieraillessa puhujana/esiintyjänä kirjastoissa. Näistä sovitaan aina kirjallisuuden tekijän ja kirjaston välillä erikseen.

Äänikirjojen käyttö

Käyttöluvan nojalla kirjasto ei saa oikeutta käyttää kaupallisia äänikirjoja valmistamalla äänikirjoista kappaleita tai saattamalla äänikirjaa yleisön saataviin välittämällä.

5. Tekijän kielto-oikeus

Teoksen tekijällä on tekijänoikeuslakiin ja Sanaston asiakkuussopimukseen perustuva oikeus kieltää teostensa käyttö käyttöluvan nojalla, ja kirjastolla on velvollisuus noudattaa käyttökieltoa.

Mikäli tekijä käyttää kielto-oikeuttaan, Sanasto ilmoittaa tästä kirjastolle. Kielto käyttää tekijän teoksia tämän käyttöluvan nojalla tulee voimaan 1 kuukauden kuluttua Sanaston ilmoitettua kiellosta kirjastolle. Kielto-oikeuden käyttämisellä ei ole vaikutusta sellaiseen käyttöluvan

mukaiseen kirjallisuuden käyttöön, joka on jo aloitettu ennen Sanaston kirjastolle tekemää ilmoitusta.

6. Teosten käyttäminen useamman kirjaston yhteistyössä ja alueellisen kehittämistehtävän puitteissa

Jos kirjasto on mukana useamman kunnan yhteisessä kirjastokimpassa (kuntien vapaaehtoinen yhteistyö kirjastotoiminnassa), tämän luvan mukainen kirjallisuuden käyttö kirjastokimpan yhteisillä verkkosivuilla tai muissa yhteisissä sähköisissä kanavissa edellyttää, että kaikilla kimppaan kuuluvilla kunnilla on sopimus Sanaston kanssa.

Tämä lupa koskee myös alueellisen kehittämistehtävän puitteissa toteutettuja videotallenteita ja muita tämän luvan mukaisia julkaisuja ja käyttötilanteita, jos kaikilla kyseistä yleisten kirjastojen alueellisesta kehittämistehtävää hoitavan kirjaston toimialueen kunnilla on sopimus Sanaston kanssa.

Tämä lupa ei koske valtakunnallisen kehittämistehtävän puitteissa toteutettuja videotallenteita, julkaisuja tai muita käyttötilanteita. Tällaisissa tilanteissa teosten käytöstä tulee sopia erikseen Sanaston tai oikeudenhaltijoiden kanssa.

Tämä lupa ei myöskään koske kunnan ulkopuolisen tahon kanssa yhteistyössä tehtyjä tai yhteistuontantoisia videotallenteita, julkaisuja tai muita käyttötilanteita lukuun ottamatta sitä hyvinvointialuetta, johon kaupunki tai kunta kuuluu.

7. Raportointi teosten käytöstä

Kirjastolla on velvollisuus toimittaa Sanastolle käyttötiedot käyttöluvan nojalla valmistetuista teoksen kappaleista ja yleisön saataviin saatetuista teoksista erikseen sovittavassa muodossa.

Raportissa tulee ilmetä seuraavat tiedot:

- Kirjallisen julkaisun/julkaisujen nimi ja ISBN-tunnus
- Kirjalliseen julkaisuun sisältyvän kirjallisen teoksen nimi (esim. runon, sadun tai novellin nimi)
- Teoksen tekijän nimi (huom. käännösteoksen kohdalla myös kääntäjän nimi)
- Käyttötapa (esim. verkkolukutuokio, verkkokirjavinkkaus, tekstikatkelma sosiaalisen median kanavassa tms.)
- Videotallenteen osalta tieto siitä, oliko kyseessä suoratoisto (livestriimaus) vai tallenne
- Julkaisukanava(t)
- Käytön ajankohta

Kirjasto sitoutuu pyydettäessä antamaan Sanastolle mahdollisuuksien mukaan tiedot verkkosivujen käyttäjämääristä.

Raportointitietoa käytetään luvan mukaisen käyttöoikeuden korvausten jakamiseksi oikeudenhaltijoille.

8. Luvan peruuttaminen

Sanastolla on oikeus peruuttaa kirjastolle myönnetty lupa välittömin oikeusvaikutuksin, mikäli kirjasto ei noudata lupaehtoja.

Teosten tämän luvan vastaisesta käytöstä oikeudenhaltijalla on oikeus vaatia tekijänoikeuslain 57 §:n mukainen hyvitys.

9. Tarkastusoikeus

Sanastolla on oikeus tarkastaa kirjaston käyttämille tallennusalustoille tämän luvan nojalla tehdyt kopiot, videotallenteet ja muut julkaisut. Sanastolla on oikeus pyydettäessä saada kirjastolta selvitys tämän luvan ehtojen soveltamisesta kirjaston toiminnassa.

10. Sanaston vastuut ja velvollisuudet

Sanasto myöntää luvan tekijänoikeuslain 16 d §:n mukaisena käyttölupana. Sanasto vastaa niistä perustelluista korvausvaatimuksista, joita Sanastoon kuulumaton oikeudenhaltija esittää luvan voimassaoloaikana tapahtuneesta ja näiden lupaehtojen mukaisesta käytöstä.

Sanasto vastaa tällä sopimuksella sovittavan tekijänoikeuskorvauksen tilittämisestä kirjallisuuden tekijöille ja edesmenneiden tekijöiden oikeudenhaltijoille tilitysperiaatteidensa ja tilitysaikataulunsa mukaisesti.